

עו"ד רות דיין וולפנר

עו"ד ענבר שנהב

שירי וארלי - איפור: שירה נחמיה לירן שתיק, רות וענבר - איפור: אהובה טוגל לירן שתיק, סטילינג: שרון ניסן, שירי - שמלה: חולצה: ארזה, נעליים: נין ווסט; ארלי - חולצה: קסטרו; זלעי: מנגו; ענבר - חולצה: Theory; לעמטאל; נעליים: שומייק; רות - זלעי: Moby Burch; מכנסיים: ארזה

עו"ד אורלי מנע שני

עו"ד שירי מלכה

עורכות הדין המובילות בתחום האישות מספרות מניסיוןן: מה נשים לא יודעות על הזכויות הכלכליות שלהן

זיו ביילין :: צילום: ענבל מרמרי

תוכנית החלוקה

"תמיד מומלץ להשאיר כספי ירושה או מתנה בחשבון נפרד". מנע שני

"כדאי לשים לב לכך, שהחוק החדש לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג לשעבר, קובע שאישה יכולה לקבל את חלקה בפנסיה ישירות מקרן הפנסיה וללא אישור בן זוגה. המצב נכון גם לאחר גירושים, וגם לאחר פטירת בן הזוג".

נכסי ירושה

למה חשוב לרשום בנפרד

"נכסים שעוברים בירושה הם לא חלק מהרכוש המשותף", אומרת דיין וולפנר, "אולם ניתן להתייחס אליהם ככאלה במידה וברור שהייתה כוונה של בני הזוג לשתף בהם - למשל אם הם הופקדו בחשבון משותף".

"אם המתנה או הירושה נכנסה לחשבון המשותף, ומסלקים איתה את המשכנתא או נונים איתה דירה משותפת - זה גם נחשב רכוש משותף", מחדרת מנע שני. "זו הסיבה שתמיד מומלץ להשאיר את כספי הירושה או המתנה בחשבון נפרד".

מה מצבן של אלמנות בכל הנוגע לרכוש המשותף?

"טעות מאוד נפוצה היא לחשוב שמתוך מה שהשאר אחריו הבעל ורשום רק על שמו, מגיעה לה מחצית. נשים לא ערות לכך שכשהן מתאלמנות חלים עליהן שני דינים: האחד, חוק יחסי ממון, והשני, חוק הירושה. כלומר, אישה שמתאלמנת וכאית לדרוש חצי מהרכוש המשותף מכוח חוק יחסי ממון, ועוד חצי מכוח חוק הירושה.

נכסים או ממשכן נכסים, והאישה פתאום מגלה שאין לה כלום. במצב כזה ממנים רואה חשבון חוקר שמתחקה אחרי כל המהלכים, ובודק האם הייתה הכרחת רכוש. מאחר שמינוי כזה עולה הרבה מאוד כסף, כדאי להימנע מלהגיע אליו. "אישה חייבת להיות תמיד עם האצבע על הדופק, לא לעצום עיניים, לשמור מסמכים, לבקש לדעת את מהלך העניינים בזמן אמת, ולדעת כל הזמן מה יש לבן הזוג שלה ומה אין. צריך לזכור שמטרת ההליך המשפטי בגירושים היא לשים את שני בני הזוג באותו מקום על קו הוינוק כשהם מתגרשים, ולא שאחד יעמוד על קו הוינוק, והשני הרבה מאחוריו".

נכסי קריירה

כל מה שצברתם

לדברי דיין וולפנר, נשים רבות אינן יודעות כי "מוניטין אישי ועסקי, כושר השתכרות, פערי השתכרות ונכסי קריירה, כולם נחשבים לרכוש משותף שניתן להעריך את שווי, ולחלק אותו בין הצדדים. כלומר, אם הבעל הוא רופא מצליח, הייטקיסט או עורך דין מבוסס, והאישה פחות, בגלל שנשארה בבית לטפל בילדים - ההצלחה שבאה לידי ביטוי ביכולת ההשתכרות של הבעל היא נכס משותף של שני בני הזוג.

"למעשה, כל מה שנצבר במהלך החיים המשותפים נחשב רכוש משותף, למעט מתנות, ירושות ופיצויים בגין נזקי גוף, וגם על אלה קיימים חריגים".

כיצד מעריכים שווי של נכסים הקשורים למוניטין ומעמד?

"את החלוקה של נכסי קריירה ניתן לעשות בשתי דרכים: האחת, על ידי הערכת שווי של רואה חשבון מומחה. זה אומר, שכל מה שנצבר במקום העבודה - פנסיה, קופות גמל, קרנות השתלמות, ביטוחי מנהלים, אופציות ומניות יהיו משותפים לשני בני הזוג.

"הדרך השנייה היא חלוקה בלתי שוויונית של הרכוש המשותף (הפיזי) על חשבון נכסי הקריירה. לדוגמה, האישה תקבל 60% מהדירה המשותפת על חשבון שווי ערך הקריירה שפיתח הבעל במרוצת השנים.

הגירושים המתקשרים של דוגמנית העבר קרן מיכאלי מאיש העסקים אילן בן רב, שהובילו לירידה ברמת החיים הגבוהה שאליה התרגלה; ניסיונותיה של כרמלה וילנסקי-מימון להתחקות אחרי נכסיו של בן זוגה לשעבר, איש העסקים קובי מימון, בעזרת בית המשפט; מלחמת העולם המשפטית בין שלומית פן לאקס שלה, המולטי-מיליונר איל ולדמן, מייסד מלנוקס - כל הדוגמאות האלו ממחישות את העובדה שלמרות שנשים יוזמות כ-70% ממקרי הגירושים (על פי מחקר שנעשה באוניברסיטת סטנפורד לפני כשנה), רובן לא מודעות לזכויות הכלכליות שלהן. בתחום האישות יש מספר נושאים שחשוב לשים אליהם לב - לעתים עוד לפני הנישואים - כדי להשיג את התוצאה המיטבית להמשך החיים. כמובן שהם חלים גם על גברים המתגרשים מנשים שמעמדן הכלכלי גבוה משלהם.

"הדבר הכי חשוב למי שמתגרש זה לא להיות תלוי כלכלית בבן/בת הזוג", אומרת עו"ד רות דיין וולפנר, שעומדת בראש אחד המשרדים הגדולים בארץ לדיני משפחה. "המצב העובדתי הוא שבית המשפט פוסק מוזנות בצמצום, ואישה התלויה בבעלה יכולה למצוא את עצמה בהרפת רעב. לכן היא חייבת לחשוב על היום שאחרי".

"חשוב להשאיר כסף נזיל להתנהלות כלכלית במהלך ההליך - בין אם זה משא ומתן ובין אם זה הליך משפטי בבית המשפט", מזכירה עו"ד ענבר שנהב, מומחית לדיני משפחה, גירושים וירושה ומשרד ירקוני-שנהב. "אחרת קשה להסתר, ולעתים הלחץ יכול לגרום לפשרות פחות טובות".

עו"ד אורלי מנע שני, עורכת דין ומגשרת, מומחית לדיני משפחה וירושה, מתייחסת למקרה של מימון, שניסה לטעון שהנכסים שדרשה בת זוגו אינם בשליטתו, וחובת ההוכחה עברה אליה. "אם יש חשש שיוברחו נכסים, צריך לפנות לבית המשפט ולבקש עליהם צו מניעה או צו עיקול, כדי שלא ייעלמו. אם הנכס רשום על צד אחד בלבד, ניתן לבקש לרשום עליו הערת אזהרה לטובת הצד השני. חשוב לומר שתופעת 'הברחת הנכסים' אינה נדירה - זהו מצב שבו הבעל ממנף

אורלי - איפור: שירה נתמיה לירין שחק; תולעה: קסטר; ז'רז: מנע; רות - איפור: אהובה סגל לירין שחק; WY: Iony Buch; מבנישים: ז'ארה

"מוניטין אישי ועסקי ניתן לחלק בין הצדדים". דיין וולפנר

"אם מתמודדים עם הסכם ממון בהווה, זה מונע את הסכסוך העתידי". מלכה

בבל מקרה הרישום יגבר?

"לבית המשפט יש סמכות להפעיל את סעיף 8 לחוק, ולבצע חלוקה אחרת מהרשום. אבל חשוב להבין שזהו חריג שלא נהוג להשתמש בו לעתים קרובות, אלא בעיקר כשיחסי הכוחות בין הצדדים אינם מאוזנים. למשל, בית המשפט יכול להתחשב בכוחן השתכרות מעולה של הבעל, לדוגמה, או בנכסי הקריירה שצבר ובפוטנציאל הצבירה שלו, במקרה שיש בבעלותו עסק משגשג, לעומת משכורת נמוכה של האישה או אם היא מחוסרת עבודה לגמרי - במקרה הזה תיקבע חלוקה שוויונית, אבל לא שווה. זה אומר שהחלוקה לא תהיה 50%-50%, הצד החלש יקבל יותר, כדי ליצור שוויון בין הצדדים".

בערי מעמדות

כשהאישה מרוויחה יותר

מה קורה כאשר נשים קרייריסטיות מצליחות עומדות בפני גירושים, וברור שהשכר, ההון והרכוש שלהן משתווה לזה של הבעל או אף גבוה ממנו? לדברי שנהב, במקרה כזה בית המשפט בודק את נכסי הקריירה, "והחוק מחייב אותו לאזן בין הצדדים, כך שגבר שמשתכר פחות מאשתו או לא משתכר בכלל, ימצא את עצמו לאחר הגירוש עם חלוקת רכוש שווה לזו של האישה.

"ככלל, אישה שעובדת לא זכאית למוזנות אישה (מוזנות מכוח הכתובה), אלא אם רמת שכרה לא מאפשרת לה את רמת החיים שלה היא הורגלה. לגבי דמי מוזנות הילדים, יש קשר ישיר בין גובה ההשתכרות של ההורים לגובה תשלום המזונות - כאשר רמת ההשתכרות של האישה גבוהה יותר, תשלום המזונות של הבעל יהיה נמוך יותר. יחד עם זאת, חשוב להפנות את תשומת לב בית המשפט לרכוש שיש לגבר, למשל כזה שקיבל במתנה או בירושה - כיוון שניתן יהיה לגזור ממנו את המזונות.

"במצב שבו שני בני הזוג קרייריסטים, על האישה לטעון שגם לגבר יש קריירה, כדי שלא ישומו את נכסי הקריירה שלה. במקרה כזה בית המשפט יגיע לאיזון הרכוש המשותף, וייתכן שכל אחד ילך עם הרכוש שלו". □

(בהכנת הכתבה השתתפה לימור אבן)

המתמחה בדיני משפחה וניהול הון. "הייתה לי לקוחה שהתעוררה בוקר אחד ומצאה את בעלה בן ה-60 מת לידה במיטה, והיא לא ידעה דבר בכל מה שנוגע לכסף. לא היכן המפתחות של העסק, לא מה הקודר של הכספת, לא איזה חשבונות בנק יש לחברה, או איפה מושקעים הכספים.

"לבעלה היה שותף זה 35 שנה, ויחד הם יצרו חברה מאוד רווחית. שתי המשפחות היו אחת לצד השנייה, גידלו את הילדים יחד ויצאו לחופשות יחד והייתה ביניהן חברות אמת, או כך לפחות היא חשבה. כשהבעל נפטר השותף הציע לטפל בכל, ולהעביר לה את חלקה בעסק, 1.5 מיליון שקל. התחלתי עבודה תהליך בדיקה, שבו התברר ששווי החברה הוא 20 מיליון שקל. בסוף היא קיבלה 6 מיליון שקל".

הסכם ממון

לטפל בחוסר האיזון

למרות שהסכם ממון טרום נישואים הוא כלי משפטי ידוע ומקובל, רבים נמנעים מלהשתמש בו. "הסיבה לכך היא בעיקר חוסר מודעות ופחד להתעסק עם זה, חשש שההתעסקות תביא לסכסוך", אומרת מלכה. "לאנשים יש נטייה להאמין שלי זה לא יקרה, מתוך איזה מנגנון הגנה פנימי, כשלמעשה אם מתמודדים עם זה בהווה, זה מונע את הסכסוך העתידי". ואילו דיין וולפנר מציינת ש"הסכם ממון תמיד עדיף על פני הליכים משפטיים, גם אם הוא כרוך בויתורים מסוימים".

"ברוך כלל בני זוג עורכים הסכם ממון כשהם מגיעים לזוגיות במצב של חוסר שוויון או חוסר איזון רכושי", מסבירה עו"ד מנע שני. "במידה שלא חותמים על הסכם, הוראות חוק יחסי ממון יחולו על כל המערכת הרכושית שלהם. כלומר, החלוקה תהיה שוויונית, גם כשמדובר בנכס שרשום רק על שם אחד מהצדדים.

"במצב שנכס נרכש על ידי שני בני הזוג, אולם נרשם בבעלות הצדדים באחוזים שונים, הרישום יגבר על החוק. כלומר אם נכס נקנה על ידי בני זוג ונרשם 30% על שם האישה ו-70% על שם הבעל, כך יתחלק בעת הגירוש. העניין הוא שבמקרים רבים האישה לא יודעת על רישומים של נכסים שנרכשו בתקופת הנישואים".

"לדוגמה, אם לבני זוג יש דירה שרשומה על שם שניהם, ולבעל היו עוד שלוש דירות הרשומות רק על שמו, לפי חוק יחסי ממון מגיע לאישה חצי משווי הדירות כולן, ועוד מחצית מהחלק של הבעל, כלומר 3/4 מהדירות כולן".

חשוב ששני הצדדים יכינו צוואה?

"רצוי מאוד שמי שעומד להתגרש יערוך צוואה, מכיוון שאם לא, וחס וחלילה קורה לו משהו כל עוד הוא נשוי, לפי חוק הירושה הצד השני זכאי לרשת חצי מהרכוש והילדים את החצי השני. זה נכון לגבי גברים ונשים כאחד. לדברי עו"ד שנהב, שווה לאישה להיאבק בהסכם גירושים על השארת הדירה או הבית ברשותה, ולאזן את החלק של הבעל ממקורות אחרים. "כימינו נכס מקרקעין הוא עוגו, בייחוד למי שלא יודעת לייצר השקעות פיננסיות טובות. מה גם שבהליך גירושים הדירה או הבית המשותף מועברים ללא מסים בין בני זוג".

"אנשים מבלבלים הרבה פעמים בין כסף לבין כוח, כבוד ואגו, וגם לא נהוג בחברה הישראלית לדבר על כסף סביב ארוחת שישי, ולכן נמנעים מלהסדיר את העניינים האלה", מסבירה עו"ד שירי מלכה, 41, בעלת משרד עורכי דין

"חשוב להשאיר כסף נזיל להתנהלות כלכלית בזמן הליך הגירושים". שנהב

שירי - איפור: שירה נחמיה לירין שחף; שמלה: אררה; ענבר - איפור: אוחבה טגל לירין שחף; שמלה: אררה; נעליים: שומיקור